

На основу члана 41. став 10. Пословника Владе („Службени гласник РС”, бр. 61/06 – пречишћен текст, 69/08, 88/09, 33/10, 69/10, 20/11, 37/11, 30/13, 76/14 и 8/19 –др. пропис),

Министарство просвете, науке и технолошког развоја објављује

ИЗВЕШТАЈ
О СПРОВЕДЕНОЈ ЈАВНОЈ РАСПРАВИ О НАЦРТУ ЗАКОНА
О ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА ЗАКОНА О ВИСОКОМ ОБРАЗОВАЊУ

У складу са делокругом надлежности утврђеним Законом о министарствима („Службени гласник РС“, број 128/20) Министарство просвете, науке и технолошког развоја (у даљем тексту: Министарство) припремило је Нацрт закона о изменама и допунама Закона о високом образовању.

Министарство је спровело јавну расправу о Нацрту закона о изменама и допунама Закона о високом образовању у складу са Закључком Одбора за јавне службе 05 Број: 011-2668/2021 од 24. марта 2021. године, којим је одређено спровођење јавне расправе и утврђен Програм јавне расправе о Нацрту закона о изменама и допунама Закона о високом образовању (у даљем тексту: Нацрт закона).

Јавна расправа о Нацрту закона спроведена је у периоду од 29. марта до 17. априла 2021. године.

Нацрт закона са образложењем, Закључак Одбора за јавне службе о спровођењу јавне расправе о Нацрту закона, Програм јавне расправе о Нацрту закона и Образац за достављање предлога, примедби и сугестија објављени су на интернет страници Министарства webmail@mpn.gov.rs и на порталу е-управе www.euprava@gov.rs, са позивом свим заинтересованим странама да у току трајања јавне расправе доставе своје коментаре, предлоге и сугестије за унапређење текста Нацрта закона, на е-mail адресу: nacrt.zakon.vo@mpn.gov.rs са назнаком: „Нацрт закона о високом образовању”.

У оквиру јавне расправе Министарство је организовало и две онлајн сесије представљања Нацрта закона и расправе о његовој садржини, и то 31. марта и 7. априла 2021. године. Сви заинтересовани су своје учешће могли да пријаве путем е-mail адресе: nacrt.zakon.vo@mpn.gov.rs. За праћење онлајн сесија пријавили су се и узели учешћа у расправи представници: универзитета и других високошколских установа, академских мрежа, штампаних медија, традиционалних црквених заједница, као и други заинтересовани појединци.

У наставку извештаја, приказане су примедбе, сугестије и коментари који су достављени у току трајања јавне расправе, и то:

1. Милош Матовић, студент

Предлог: Студентима са инвалидитетом омогућити да полажу испите путем интернета с обзиром да постоје информационе платформе које то омогућавају, што би олакшало положај и услове студирања тих студената.

Предлог није прихваћен

2. Ирена Поповић

Предлог: Не ограничавати рок за завршетак студија по започетим условима и правилима студија и додати члан који омогућава прелазак са сродних студија нижег нивоа на виши ниво, уз претходно обрачунавање ЕСПБ бодова.

Предлог није прихваћен

3. Горан Перић, Академија струковних студија Јужна Србија, Одсек за пословне студије Блаце

Предлог: Измена члана 41. Закона о високом образовању тако да се омогући преношење ЕСПБ бодова између различитих студијских програма, у оквиру истог степена студија, независно од врсте студија, с обзиром да Болоњска декларације подразумева ефикасну покретљивост студената у оквиру истог степена студија, а Устав прописује једнакост грађана у коришћену права зајемчених Уставом и законом.

Предлог није прихваћен.

4. Грегор Мохорчић, вођа пројекта државне матуре

Предлог: Измена члана 21. Нацрта закона тако да високошколска установа упис на студије врши уз вредновање резултата опште, стручне и уметничке матуре, јер се само уз вредновање (а не само признавање) резултата може вршити рангирање кандидата за упис на студије, као и да својим општим актом пропише који се испити са опште, стручне и уметничке матуре вреднују приликом уписа на студије.

Предлози су прихваћени.

5. Правни факултет Универзитета Унион у Београду

Предлог: Допуна члана 18. Нацрта закона тако да се и носиоцима јавних функција и лицима којима су поверена јавна овлашћења омогући избор у звања наставника високошколске установе и заснивање уговора о допунском раду до трећине пуног радног времена, с обзиром на квалитативни допринос који могу дати у настави.

Предлог је прихваћен

6. др Татјана Ћирић, РТС

Предлог: Допуна члана 18. Нацрта закона тако да и медијски стручњаци који су запослени у јавним медијским установама могу бири бирани у звања наставника и закључивати уговоре о допунском раду до једне трећине пуног радног времена, с обзиром на допринос који могу дати у настави.

Предлог је прихваћен у начелу.

7. др Слободан Пенезић, ЈП Службени гласник

Предлог: Допуна члана 18. Нацрта закона тако да и експерти у области комуниколошких професија, запослени у државним инсититуцијама и предузећима, који су истовремено професионално доказани и у области медија, културе и образовања могу бири бирани у звања наставника и закључивати уговоре о допунском раду до једне трећине пуног радног времена, с обзиром на допринос који могу дати у настави.

Предлог је прихваћен у начелу.

8. проф. др Јасмина Недељковић Остојић, Академија техничко-уметничких струковних студија Београд, одсек Висока грађевинско-геодетска школа

Предлог: Допуна члана 19. Нацрта закона тако да се и професорима струковних студија који су испунили услове за одлазак у пензију омогући продужетак радног односа уговором на одређено време у трајању до две школске године, а најдуже до краја школске године у којој навршавају 70 година живота, како би се омогућио даљи ангажман најстручнијих и најискуснијих наставника у области струковног високог образовања, с обзиром на допринос који могу дати у области струковног високог образовања, као и у спровођењу концепта дуалног модела високог образовања.

Предлог није прихваћен.

9. Универзитет у Београду - Филозофски факултет

Предлог: Повлачење чл. 17., 19., 20. и 23. из Нацрта закона јер одступају од уставноправног поретка Републике Србије у погледу одредби које се тичу световности државе, стриктне одвојености црква и верских заједница од државе, аутономије универзитета, високошколских и научних установа и слободе научног и уметничког стварања (Устав, чл. 11, чл. 72 и чл. 73) и реално је очекивати да би будући закон након доношења без предложених корекција, могао бити предмет нормативне контроле, односно оцењивања уставности и законитости пред Уставним судом Републике Србије.

Предлог: Измена члана 1, став 10. Нацрта закона тако да назив националног акредитационог тела гласи: Национално тело за акредитацију и осигурање квалитета високог образовања.

Предлог: Измена члана 5. Нацрта закона тако да Унија послодаваца Србије има представника у саставу Управног одбора Националног акредитационог тела.

Предлог: Измена члан 6. Нацрта закона тако да за рецензенте могу бити ангажовани и рецензенти са високошколских установа у Републици и наставници високошколских установа ван територије Републике Србије.

Предлози нису прихваћени.

10. проф. др Владица Цветковић, дописни члан САНУ

Предлог: Брисање члана 4. о премештању жалбеног органа из Националног савета за високо образовање у Национално акредитационо тело

с обзиром да се истом телу даје мандат да донесе одлуку о акредитацији и да одлучује по жалби на ту одлуку, чиме се угрожава интегритет и независност жалбеног поступка.

Предлог: У члану 5. Нацрта закона смањити број чланова Управног одбора Националног акредитационог тела које предлаже министарство надлежно за послове високог образовања са два на један, а повећати број чланова који се бирају на предлог Конференције универзитета са три на четири, с обзиром да министарство остварује утицај на систем високог образовања преко примене постојећих правних прописа, као и кроз законодавну активност и припрему подзаконских аката, а високошколске установе су најважнији део система високог образовања.

Предлог: У члану 6. и чл. 11. – 14. Нацрта закона искључити све измене које се односе на регулисање жалбеног поступка у поступку акредитације високошколских установа и студијских програма у оквирима Националног акредитационог тела, односно жалбени поступак прописати у оквирима Националног савета за високо образовање.

Предлог: У члану 21. Закона о високом образовању проширити мандат Националног акредитационог тела како би се осигурала усклађеност са мишљењем ENQA одбора којим се констатује потреба да се НАТ ојача у обављању развојних функција, као што су тематске анализе и спровођење систематске анализе праксе акредитације.

Предлог: Повлачење чл. 17., 19., 20. и 23. из Нацрта закона јер представљају недопустиво нарушавање аутономије универзитета и кршење Устава Републике Србије, који гарантује аутономију универзитета (члан 72). Неуниверзитетском телу даје се могућност да одлучује о томе ко се може јавити на конкурс за избор наставника и сарадника, што отвара могућност субјективне и негативне селекције по неуниверзитетским критеријумима. Наставницима и сарадницима се одузима право и обавеза на критичко мишљење и јавно оглашавање и отвара се могућност непринципијелних притисака, што је неприхватљива пракса на универзитету 21. века, где одлучивање треба да се заснива на научним чињеницама, а не на самовољи појединаца и неуниверзитетских тела.

Предлози нису прихваћени.

11. Клуб професора емеритуса Универзитета у Новом Саду

Предлог: Допуна члана 78. Закона о високом образовању тако да професор емеритус универзитета чији је оснивач Република Србија има право на месечну накнаду у износу од 30% бруто основне плате која припада запосленом редовном професору на универзитету.

Предлог није прихваћен.

12. др Игор Фирстнер, директор Високе техничке школе струковних студија у Суботици

Предлог: Измена члана 5. став 2. тачка 2. Нацрта закона тако да се у Управни одбор Националног акредитационог тела именују два члана на предлог Конференције академија и високих школа с обзиром да су високошколске установе које изводе струковне студије важан чинилац високог образовања.

Предлог: Измена члана 41. Закона о високом образовању тако да се омогући преношење ЕСПБ бодова између различитих студијских програма, у оквиру истог степена студија, независно од врсте студија, с обзиром да се на тај начин изједначавају права студената који не учествују у програмима међународне мобилности са правима студената који учествују у тим програмима.

Предлог: Измена члан 103. став 3. Закона о високом образовању тако да се и држављанима Републике Србије омогући полагање испита преко електронских комуникација и да се на тај начин изједначе права домаћих и страних држављана.

Предлози нису прихваћени.

13. Иван Мартиновић

Предлог: Допуна прелазне одредбе члана 149. став 2. Закона о високом образовању и прописивање стручног назива "дипломирани струковни специјалиста" за лица која су завршила специјалистичке струковне студије према прописима до ступања на снагу тог закона чиме се постиже јасна разлика између струковних специјалиста другог степена студија које више не постоје у систему високог образовања и струковних специјалиста првог степена студија.

Предлог није прихваћен.

14. Институт за филозофију и друштвену теорију Универзитета у Београду

Предлог за допуну члана 49. Закона о високом образовању тако да универзитет на институтима у свом саставу може организовати компетитивне програме за старије и млађе истраживаче (постдокторанде) чије извођење се регулише статутом тих уснова, с обзиром на тренутно нерегулисан статус гостујућег истраживача што отежава довођење страних научника и стручњака и успешнију сарадњу са домаћим институцијама и колегама.

Предлог није прихваћен.

15. Универзитет у Београду - Факултет за физичку хемију

Предлог: Чл. 17., 19., 20. и 23. повући у целости из Нацрта закона с обзиром да су у супротности са Уставом Републике Србије у делу који се односи на световност државе (члан 11 Устава, став 2), у делу који се односи на забрану дискриминације (члан 21. Устава, ст. 1 и 2) и са Законом о забрани дискриминације (члан 4, став 1.) а члан 19. Нацрта закона је у супротности са

Уставом у делу који се односи на право на једнаку заштиту права и на правно средство (члан 36. Устава) и у супротности је са Законом о раду.

Предлог није прихваћен.

16. Агенција за квалификације

Предлог за допуну члана 32. Закона о високом образовању да Национална координациона тачка обезбеђује размену података из Регистра НОКС-а са европском базом квалификација у оквиру Europass, ради усклађивања домаћих квалификација у међународном контексту и мобилности грађана у процесу запошљавања и целоживотног учења

Предлог за измену члана 33. Закона о високом образовању тако да се прецизира да је студијски програм скуп обавезних и изборних студијских подручја, односно предмета, са оквирним садржајем, чијим се савладавањем обезбеђују неопходна знања, вештине, способности и ставови, односно компетенције за стицање квалификација, ради усклађивања са Законом о Националном оквиру квалификација.

Предлог за допуну члана 38. Закона о високом образовању тако да се студијским програмом утврђују и исходи процеса учења у складу са законом који утврђује национални оквир квалификација и назив квалификације која се стиче завршавањем тог програма, а ради усклађивања са Законом о Националном оквиру квалификација.

Предлог за измену члана 131. став 3. Закона о високом образовању тако да се прецизира да је ЕНИЦ/НАРИЦ организациони део Агенције за квалификације.

Предлози нису прихваћени.

17. Академија техничко-васпитачких струковних студија, Ниш

Предлог за измену члана 41. Закона о високом образовању тако да се омогући хоризонтална и вертикална проходност између две врсте студија (академске и струковне), с обзиром да се садашњим решењем урушава један од основних принципа Болоњске декларације који се односи на мобилност студената.

Предлог није прихваћен.

18. Мрежа академске солидарности и ангажованости (МАСА)

Предлог за измену чл. 1. и 5. Нацрта закона у погледу састава и поступка избора чланова Националног савета за високо образовање и чланова Управног одбора Националног акредитационог тела (више представника из реда редовних професора и истакнутих научника и уметника, без учешћа Владе у поступку предлагања и избора чланова) како би били испуњени захтеви ENQA у погледу потребних услова поновно добијање пуноправног чланства у тој асоцијацији.

Предлог за брисање чл. 17., 19., 20. и 23. Нацрта закона с обзиром да се тим изменама Закона о високом образовању, утицај цркава и верских заједница

проширује и на установе чији је оснивач Република Србија, што излази из оквира Уставом утврђене одвојености цркве и државе и представља угрожавање уставног начела секуларности из чл. 11. и 44. Устава

Предлози нису прихваћени.

Предлог за измену члана 26. Нацрта закона ради омогућавања да након ступања на снагу закона одмах буде отпочет поступак избора чланова Националног савета за високо образовање и Управног одбора Националног акредитационог тела, како би што пре били испуњени услови за стицање пуноправног чланства Националног акредитационог тела у ENQA.

Предлог је прихваћен у начелу.

19. Ковачевић Илија, редовни професор у пензији и Ковачевић Радмила, професор емеритус

Предлози за измене и допуне чл. 12., 21., 37., 39. – 42., 47., 53., 79., 80., 83., 84., 110. Закона о високом образовању који нису обухваћени Нацртом закона, ради разрешавања питања која се јављају у реализацији рада високошколских установа и која се нису исказала као ургентна, али би њихово решавање дугорочно допринело побољшању квалитета високог образовања.

Предлози нису прихваћени.

20. Универзитет у Београду - Хемијски факултет

Предлог за брисање чл. 17., 19., 20., и 23. Нацрта закона с обзиром да се неуниверзитетском телу даје могућност да утиче на избор наставника и сарадника, што отвара могућност субјективне и негативне селекције по неуниверзитетским критеријумима, а наставницима и сарадницима се одузима право и обавеза на критичко мишљење и јавно оглашавање и отвара се могућност непринципијелних притисака, што је неприхватљива пракса на универзитету 21. века, где одлучивање треба да се заснива на научним чињеницама, а не на самовољи појединаца и неуниверзитетских тела. Универзитет у Београду финансира се средствима пореских обвезника секуларне државе која сваком грађанину гарантује право на образовање и то право се не може условљавати и ограничавати благословом цркве, која може оснивати богословије и духовне академије у складу са својим верским потребама.

Предлог није прихваћен.

21. Милан Векић

Предлог за допуну члана 25. Нацрта закона да се свим студентима којима је истекао или истиче рок за завршетак студија а који нису обухваћени тим чланом омогући да положе преостале испите у шкској 2021/2022. години без реуписа.

Предлог није прихваћен.

22. Универзитет у Београду

Предлог за брисање чл. 17., 19., 20., и 23. Нацрта закона с обзиром да су те одредбе у супротности са Уставом и законом загарантованом аутономијом универзитета, академским слободама, академским интегритетом и забраном дискриминације. У супротности су и са Законом о раду, с обзиром да сагласност цркве за обављање послова наставника постаје „стварни и одлучујући“ услов за обављање послова наставника, чиме се непосредно угрожава право на рад једне категорије наставника и сарадника и крше се одредбе Закона о раду посвећене забрани дискриминације. Такође, студенти академских студијских програма из области теологије доводе се у неравноправан положај у односу на студенте других високошколских установа.

Дато је мишљење да регулисање дисциплинске одговорности студената искључиво на нивоу високошколске установе (факултета) представља штетан корак у правцу разграђивања остварених стандарда на универзитетском нивоу.

Предлог да се у члану 29. Нацрта закона уместо рока од три месеца пропише рок од шест месеци за усклађивање општих аката самосталних високошколских установа са изменама и допунама Закона о високом образовању, с обзиром на обим и домашај тих измена и допуна.

Предлози нису прихваћени.

23. Универзитета у Београду – Биолошки факултет

Предлог за брисање чл. 17., 19., 20., и 23. Нацрта закона с обзиром да није прихватљиво увођење цркве и верских заједница у директно одлучивање о заснивању и престанку радног односа наставника у оквиру државног универзитета, односно високошколске установе финансиране од државе, а поготово универзитета профила Универзитета у Београду. Посебно је проблематичан део око губљења сагласности који отвара могућности за злоупотребе и непримерен утицај црквених органа на повезане високошколске установе.

Предлог није прихваћен.

24. Предраг Симоновић, Универзитет у Београду – Биолошки факултет

Предлог за брисање чл. 17., 19., 20., и 23. Нацрта закона с обзиром да секуларна држава и аутономија универзитета као елементи Устава Републике Србије и тековине цивилизације у којој још увек живимо не остављају простор за увођење обавезне сагласности цркве на постављање услова и давање мишљења као основ за избор или престанак рада наставника и за услове за упис и студирање на теолошким факултетима, чиме се врши директно рушење аутономије и тиме и интегритета универзитета као академске заједнице са свим њеним саморегулативним механизмима.

Предлог није прихваћен.

25. Асоцијација правника „АЕПА“, Београд

Предлог за допуну члана 20. Нацрта закона тако да се на акредитовани студијски програм докторских студија може уписати лице које је претходно завршило основне академске студије из исте научне области из које су докторске студије које уписује јер је неприхватљиво да лице које се од почетка академског образовања није бавило проуђавањем наука у оквиру којих уписује докторске студије може да буде изабрано у звање наставника високошколске установе у одређеној научној области.

Предлог није прихваћен.

26. Конференција академија и високих школа Србије

Предлози за измену чл. 41., 46., 82. и 93. Закона о високом образовању ради омогућавања преношења ЕСПБ бодова између различитих студијских програма истог степена, независно од врсте студија (академске и струковне), истицања научно-истраживачке компоненте у раду академије струковних студија, ширих могућности за избор сарадника за реализацију вежби и практичне наставе и омогућавања продужетка радног односа уговором на одређено време у трајању до две школске године, а најдуже до краја школске године у којој навршавају 70 година живота, професорима струковних студија који су стекли услове за одлазак у пензију и престанак радног односа.

Предлози нису прихваћени.

27. др Алексеј Тарасјев, научни саветник, Одељење за еволуциону биологију Института за биолошка истраживања "Синиша Станковић", Института од националног значаја за Републику Србију, Универзитета у Београду

Предлог за брисање чл. 17., 19., 20., и 23. Нацрта закона с обзиром да је неприхватљиво да се у законодавство уводи потпуно неприхватљива ситуација да професионални и академски статус сарадника и студената Универзитета у Београду и његових чланица може зависити од ставова или одлука тела изван Универзитета, а која нису научно-стручна тела државе Србије.

Предлог није прихваћен.

28. – 30. академик Мирослав М. Николић, адвокат, овлашћени представник у поступку јавне расправе: Српске православне цркве, Исламске заједнице Србије и Савеза јеврејских општина Србије

Предлози за прецизирање чл. 17. И 20. Нацрта закона.

Предлози су прихваћени.

Предлог за преформулисање члана 29. Нацрта закона.

Предлог није прихваћен.

31. Анђела Зеџ, стручни сарадник друштвено-одговорног пројекта ``Академска беба`` Студентске асоцијације Универзитета у Новом Саду

Предлог измене члана 1. ст. 12. и 14. Нацрта закона, тако да поред Народне скупштине, надлежност за именовање чланова Националног савета за високо образовање добију и представници студентских организација државних универзитета, који представљају глас студената и кључни фактор за унапређење квалитета високог образовања у Републици Србији.

Предлог није прихваћен.

32. Комисија за акредитацију и проверу квалитета Националног акредитационог тела

Предлози за измене и допуне чл. 21., 37., 39. - 42., 53., 79., 80., 83. и 110. Закона о високом образовању ради: уједначавања ужих научних, стручних и уметничких области на нивоу Републике Србије и омогућавања веће сарадње наставника са различитих високошколских установа, утврђивања обавезе израде завршног рада у оквиру четворогодишњих основних академских студија, омогућавања студентима преласка са академских на струковне студије, што је пракса у другим земљама, евиденције одлуке о укинутим студијским програмима у оквиру Националног акредитационог тела, разликовања наставе вештина од наставе страног језика, ангажовања предаваче ван радног односа на академским студијама у области уметности, омогућавања поновног избора у звање сарадника у настави и асистената с обзиром да када су у радном односу могу имати статус студента у троструком трајању студија, омогућавања школовања наставног кадра за струковне студије.

Предлог за измену члана 19. став 1. тачка 3) Нацрта закона, с обзиром да је формулација нејасна и да Комисија за акредитацију не обавља административни рад.

Предлози нису прихваћени.

33. др Вера Петровић, председник Академије техничко-уметничких струковних студија Београд

Предлог за измену члана 82. Закона о високом образовању тако да високошколска установа струковних студија, за потребе реализације вежби и практичне наставе, може вршити избор у друга звања сарадника (сарадник практичне наставе, сарадник у лабораторији и сл.) лица која имају најмање стечено високо образовање на академским или струковним студијама другог степена из одговарајуће области и која показују смисао за наставни рад, чиме се омогућава високошколским установама које изводе струковне студије да задрже постојећи кадровски капацитет за реализацију практичне наставе и вежби односно да и убудуће ангажују компететна лица које имају стечено

високо образовање и одговарајућа практична знања, а које из било ког разлога нису уписала или завршила докторске студије.

Предлог није прихваћен.

